

Mellem fantasi og virkelighed

Portræt af den grønlandske kunstner Miki Jacobsen

Af Frank Sejersen og Claus Oreskov

Selvportræt, Miki Jacobsen.

Der er stor efterspørgsel på flere arbejder af Miki Jacobsen. Kun 26 år gammel har han allerede flere udstillinger bag sig, både i Grønland og Skandinavien. Han er en meget eksperimenterende kunstner, der kan lide at udtrykke sig indenfor flere kunstarter. Et gennemgående træk ved hans produktion er inspirationen fra grønlandsk natur og kultur.

Natur og kultur

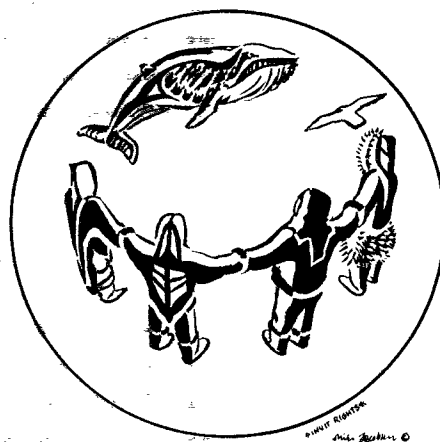
I øjeblikket er Miki Jacobsen ved at færdiggøre en uddannelse ved Skolen for Brugskunst i København, hvor han vil tage sin afgangseksamen til maj 1992. Her i slutfasen har han været nødt til at sige nej til flere udstillinger for at kunne koncentrere sig om sine studier. Selvom det nok kun bliver for en kort bemærk-

ning, glæder han sig til at komme hjem til Grønland. Han er født i Paamiut og opvokset i Sisimiut, hvortil han er stærkt knyttet og som han har erklæret sin uforbeholdne kærlighed. Det er her i den storslåede natur i og omkring Sisimiut, at Miki Jacobsen har fundet inspiration til mange af sine naturmotiver, hvad enten det er i akvarel, farvekridt, olie eller grafik.

Naturmotiverne fra Sisimiut dukker også op på en overraskende og nærværende måde i flere af hans illustrationer til myter og sagnfortællinger. Det er f.eks. tilfældet i skildringen af »Den Grådige Ugle«, som er en ætsning fra 1988. I forgrunden ser man uglen i det øjeblik, hvor den slår ned over de to harer, der løber hver sin vej. Baggrunden er udfyldt af et mægtigt bjergmassiv, som er en gengivelse af Aqutikitoq, der er beliggende nord for Sisimiut. Ved at bruge et virkelig bjerg som baggrund for en myte gøres myten mere nærværende og livagtig. Den kommer ligesom indenfor det dagligdags erfaringsområde. Man kan ligefrem gå ud i naturen og udpege stedet. Her var det, det skete. Her var det, at den grådige ugle revnede, da den ville fange begge de to modsat løbende harer.

Sagnskatten

Denne evne til at lade kunstværket være det bindende led imellem myte og virkelighed er et gennemgående træk ved mange af Miki Jacobsens værker. Der er ikke nogen klar grænse, der viser, hvor det ene begynder og det andet ender. Myten, drømmen, fantasien er sammenvævet med den historiske og objek-

»Inuit Rights«. Tegningen her var oprindeligt et forslag til ICC logo i 1991. De fire mennesker symboliserer de fire lande: Sibirien, Alaska, Canada og Grønland. Fuglen symboliserer fred og hvalen naturen og miljøet.

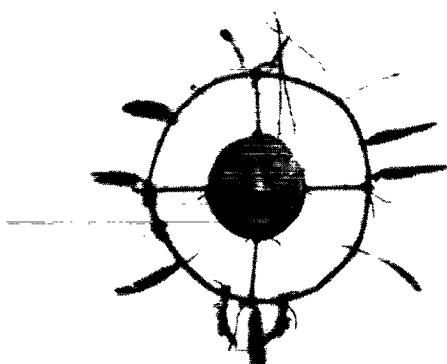
tive virkelighed. »Forøvrigt«, siger Miki, »så er myterne og sagnene også noget, der engang har fundet sted, de har deres udspring i virkelige hændelser«. Den grønlandske sagnskat har fascineret ham lige siden han var dreng. Hans far har en masse bøger med de gamle historier, men til Mikis store fortrydelse måtte han ikke bladre i dem, da han var barn, fordi han havde fedtede fingre. Bøgernes verden blev først rigtig tilgængelig, da han havde lært at vaske sine hænder ordentligt. Miki Jacobsens fascination af myter og sagn har kropsliggjort sig både i hans billeder og i skulpturer. At udnytte den skat, som ligger i myterne og fortællingerne, er for Miki ikke forbeholdt fortiden, men de kan stadig forstås og bruges i dag, idet de overskrider historisk tid. Gennem den kunstneriske nyfortolkning og blandingen af forskellige kunstarter fremstiller Miki Jacobsens egne værker et eksempel på myternes kontinuerlige værdi og

kraft. Herved slutter han sig til en lang række af grønlandske kunstnere, der siden Aron fra Kangeq har ladet sig inspirere af de gamle fortællinger.

Hans Lynge og Aka Høeg

De to grønlandske kunstnere, som Miki beundrer mest, er Hans Lynge og Aka Høeg. Han har fået undervisning af begge kunstnere, da han gik på det grafiske værksted i Nuuk i 1983/84, 86/87. Senere mødte han Hans Lynge i København ved trykningen af nogle grafiske blade til en udstilling. Hans Lynge var da godt oppe i årene, men hans åndsevner var stadig usvækkede, og Miki husker ham som en både dynamisk og inspirerende person.

Indimellem studierne er der også blevet tid til at rejse. Da den store udstilling om inuit og indianernes kulturskat »The Spirit Sings« kom op i Ottawa, Canada, måtte Miki selvfølgelig derover og se den. Det var under dette besøg i Canada, at han kom i kontakt med Inuit Circumpolar Conference (ICC). Da han erfarede, at ICC havde udskrevet en konkurrence om et logo til konferencen i Sisimiut 1989, sendte han et forslag ind og vandt. Motivet forestiller en tromme, således som man kender dem fra alle inuitområder. Den arktiske cirkel med dens lande er indskrevet i trommens cirkel. I nederste halvdel af cirklen står en halvkreds af mennesker i dragter fra Grønland, Canada, Alaska og Sibirien. Kongressen i Sisimiut var jo en historisk begivenhed, idet inuit fra Sibirien for første gang deltog. »Cirklen er sluttet«, som Aqqaluk Lynge, vicepræsident i ICC, udtrykte det. I den-

Månemasken. Som bekendt har månen uanede stærke kræfter, den løfter havet flere meter, især i Grønland har den stor betydning, ikke mindst som lyskilde i den mørke vinter. Masken er inspireret af de karakteristiske masker fra Alaska. Den er udført af »værdiløse materialer«: pilekviste, fjer fra gæs, gaze-gips støbt over en moduleret maske af ler og er desuden forsynet med tørret ravneklør. Mål: Ringens diameter 44 cm. Maskens diameter 18 cm.

ne, som i mange andre af Miki Jacobsens billeder, er det især perspektivet og kompositionen, der vækker beundring. Der er ingen tvivl om, at netop her ligger hans styrke.

Pinngortitap Inua

Miki Jacobsens form- og proportionsans træder tydeligt frem i skulpturen »Pinngortitap Inua« (Naturens Ånd, 36×24,5 cm), som har været udstillet i Sisimiut 1989. Den var dog ikke til salg, for som Miki siger, så kan man ikke sælge naturens ånd. I denne skulptur er det lykkedes Miki Jacobsen at komme meget tæt på sit ideal, nemlig at indordne delene efter helheden og helheden efter delene. Igen er det hans sans for proportioner, der springer i øjnene. Skulpturen er bygget op omkring et stykke drivtræ, som er delvis udskåret og nænsomt bemalet med sarte farver, der går i et med træets egne farvnuan-

Pinnngortitap Inua, Naturens Ånd. Udført af Miki Jacobsen 1989. Eget foto.

cer. Her ses et ørnehoved, der anes en hvalkrop og andre dyrearter er repræsenteret gennem f.eks. en virkelig bjørneklo, pelsværk eller en rypefod, der alle er dele af en helhed, der igen kan udskilles i de enkelte dele. Miki afviser, at inspirationen er hentet fra de gamle tupilakker, der jo netop var sammensat af en mængde dele, der normalt ikke hørte sammen.

Hvis man vil, kan man dog godt finde en vis lighed i selve den kunstneriske udformning. Måske kan man sige, at der hvor de gamle tupilakker var »hverken eller«, der er Mikis skulptur »både og«.

Tupilakken var hverken helt sæl eller fugl, eller hvad den nu var sammensat af. Den var ingen af disse dele, den var simpelthen sig selv; en tupilak. »Pinnngortitap Inua« er både hval og ørn, den er rype og sæl, den er også sig selv; den er delene og helheden.

Begreberne »både og« og »hverken eller« er i de fleste kulturer blevet opfattet som særligt energi- og kraftfyldte. Dette skyldes, ifølge den engelske antropolog Mary Douglas, at de tilhører selve skæringstidspunktet eller overgangen imellem forskellige tilstande, f.eks. overgangen imellem liv og død, mellem barn og

voksen eller imellem denne og en hinsides verden. Den særlige kraft opstår, fordi disse overgange kan være svære at få hold på, da det kan være vanskeligt at afgøre, hvor det ene holder op og det andet begynder. Forskellige kulturer har til forskellige tider fremstillet ritualer og genstande som symboler på disse overgange. En genstand eller et ritual, der forestiller en given overgang tillægges ofte selv en særlig kraft. Det samme kan gælde enhver genstand eller hændelse, som udtrykker eller symboliserer en overgang.

Hvis man vælger at betragte »Pinn-gortitap Inua« ud fra en sådan synsvinkel, kunne man sige at dens kraftfelt er skæringspunktet imellem virkeligheden og fantasien. Den er både det ene og det andet, og igen kan man ikke sige, hvor virkeligheden hører op og fantasien begynder. Der opstår en aktiv sammenhæng mellem beskueren og kunstværket. På denne måde lykkes det for Miki Jacobsen at udfordre beskueren til selv at gå på opdagelse og måske gennem sin egen fantasi at opdage nye sammenhænge og nuancer. Det er ikke så mærkeligt, at netop Miki laver et kunstværk, der skal kropsliggøre og personificere selve »Pinn-gortitap Inua«. Når han taler om naturen og menneskene og dyrene, så bliver man klar over, at han var nødt til at lave netop denne skulptur.

For Miki er naturen en uendelig inspirationskilde. Det kan være til rene naturbeskrivelser, men det kan også være til mere abstrakte emner, som vi har set. Dernæst findes inspirationen i det materiale, han arbejder med. Stenens naturlige farver, træets årer og

blødhed eller hårdhed er alle med til at give ideer til det endelige kunstværk.

Soqqoqs hund

Vi har sagt meget om proportioner og perspektiv, men det betyder ikke, at der mangler dynamik og bevægelse i Mikis kunst. Mestringen af bevægelse og intensitet ses bl. a. i »Soqqoqs hunds død«, som er en grafisk fremstilling af fortællingen om en bjørnejagt, som Knud Rasmussen hørte i Thule. Den ophvirvlede sne i isgrotten fra isbjørnens kamp med hundene giver billedet en utrolig dynamik og fortættethed, som er resultatet af den dramatiske begivenhed, hvor fangeren soqqoq mister sin bedste hund. Beskrivelsen understreger yderligere den fortættethed og beskueren »zoomes« nærmest ind i billedets dramatik.

Fremtiden

Miki Jacobsen har foruden de mange udstillinger også illustreret bøger. Han har lavet omslaget til en af Zikazas plader og scenetæppet til Ole Kristiansens første turne. Derved er vi fremme ved nogle af Mikis fremtidsønsker, nemlig at samarbejde med andre kunstnere fra forskellige kunstarter. Han vil især gerne arbejde sammen med teaterfolk og musikere. Ikke så mærkeligt, for Miki er selv en habil amatørmusiker, ligesom han også synger i Mik-koret. Efter endt uddannelse håber Miki at kunne bosætte sig i Sisimiut. Han ser frem til igen at kunne køre på hundeslæde i omegnen af Sisimiut, som han kender som sin egen bukselomme. Det kan dog godt være, at han først tager en tur til udlandet, inden han slår sig til ro. »Ved at rejse ud vil jeg

Soqqap qimmiata toqunera, Soqqoq's hunds død. Udført af Miki Jacobsen 1990.

bedre forstå, hvad både Grønland og Danmark betyder», siger han.

Som tidligere nævnt er Miki Jacobsen en stærkt eksperimenterende kunstner og det ville være nytteløst at forsøge at placere ham under én overskrift eller i en bås, idet han gang på gang udfordrer beskueren med nye materialer, motiv-

valg og teknikker. Hans alsidighed udspringer af en nuanceret opfattelse af verden og samspillet imellem kunstner, motiv, materiale og beskuer. Jævnført med hans eksperimenterende alsidighed ligger kvaliteten og det stærke udtryk som en rød tråd gennem alt hans arbejde.